

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)
Ympäristö ja luonnonvarat –vastuualue
Luonnonsuojeluyksikkö
Vaasan toimipaikka
Wolffintie 35
PL 262, 65101 VAASA
Puh. 0295 027 500
kirjaamo.etela-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Päiväys 13.6.2025

Dnro EPOELY/3097/2024

ASIA

Luonnonsuojelualueen perustaminen

**VIREILLE-
TULOAIKA**

2.11.2023

KOHDE

Kunta: Kokkola (272)

Rekisteriyksiköt

ja pinta-ala: 272-431-876-1 Vesialue, n. 865 ha

Suojeluperuste: Rantojensuojeluohjelma (Vattajanniemi RSO100064) ja Natura 2000 (Vattajanniemi FI1000017).

Luonnonsuojelu-
alueen tunnus

ja nimi: YSA272137, Vesialue

**ASIAN KÄSIT-
TELY**

Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus teki viimeisimmän tarjouksen alueen rauhoittamisesta 2.11.2023. Yhteisalueelta saadun vastauksen mukaan rauhoitustarjousta ei hyväksytty. ELY-keskus varasi asianosaisille ja kunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi 12.2.2025 lähetetyllä kuulemiskirjeellä. Kuuleminen annettiin lisäksi yleistiedoksiantona. Vastineet saatiin yhteisalueelta ja puolustusvoimilta.

**ELINKEINO-,
LIIKENNE- JA
YMPÄRISTÖ-
KESKUKSEN
RATKAISU JA
PERUSTELUT**

Yllä mainittu alue rauhoitetaan luonnonsuojelualueena. Rauhoitettu alue on merkitty tähän päätökseen kuuluvaan karttaan. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus vastaa rauhoitetun alueen merkitsemisestä maastoon siten kuin siitä on erikseen säädetty.

Alueella on kielletty:

1. Maan kaivaminen ja täyttäminen, ojien kaivaminen ja perkaaminen, vesistön ruoppaus ja patoaminen sekä kaikenlainen muu maa- ja kallioperän vahingoittaminen.

2. Rakennusten, rakennelmien ja laitteiden sekä teiden rakentaminen.
3. Metsänhakkuu ja muu luontaiseen metsänkehitykseen puuttuminen.
4. Luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten tappaminen, pyydystäminen tai hätyyttäminen ja niiden pesien hävittäminen sekä selkärangattomien eläinten pyydystäminen tai kerääminen.
5. Sienien, puiden, pensaiden tai muiden kasvien ja niiden osien ottaminen tai vahingoittaminen.
6. Kaikenlainen muu toiminta, joka saattaa muuttaa alueen luonnetta tai vaikuttaa epäedullisesti luontaiseen kasvillisuuteen, eläimistöön tai maisemakuvaan.

Edellä olevien säännösten estämättä alueella on sallittu:

7. Metsästys ja kalastus metsästys- ja kalastuslainsäädännön mukaisesti.
8. Pensaiden ja aluskasvillisuuden raivaaminen vesijätöllä rantarakennuspaikkojen edestä.
9. Olemassa olevien veneväylien, laitureiden ja venepaikkojen kunnossapito vesilain säännösten ja ELY-keskuksen ohjeiden mukaisesti.
10. Sähkö-, tietoliikenne ja vesijohtojen sekä viemäröinnin ym. infrastruktuurin rakentaminen voimassa olevan lainsäädännön ja ELY-keskuksen ohjeiden mukaan.
11. Alueella olevien teiden ja tieoikeuksien käyttö.
12. Perinnemaiseman hoito mm. karjan laiduntaminen sekä tarvittavien sateensuojien rakentaminen ELY-keskuksen antamien ohjeiden mukaan.
13. Suojelualueella olevien, sen ulkopuolisten maiden kuivatusta palvelevien ojien kunnossapito maanomistajan suostumuksella ja ELY-keskuksen antamien ohjeiden mukaisesti.
14. Hyötysienten poiminta ja marjojen keruu.
15. Luonnontieteellisten tutkimusten tekeminen ELY-keskuksen luvalla. Näistä on ilmoitettava maanomistajalle etukäteen.
16. Tekopesien rakentaminen suurille petolinnuille maanomistajan suostumuksella ja ELY-keskuksen luvalla.
17. Kävijöiden ohjaamiseksi tarpeellisten rakennelmien rakentaminen (esim. pitkospuut, tulentekopaikka yms.) maanomistajan suostumuksella ja ELY-keskuksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti.
18. Alueen ennallistamiseksi tai luonnontilan palauttamiseksi tarpeelliset toimet (esim. kaivettujen ojien täyttäminen tai patoaminen ja muu luontaisen vesitalouden sekä maisemarakenteen palauttaminen) maanomistajan suostumuksella ja ELY-keskuksen hyväksymän suunnitelman mukaisesti.
19. Rauhoitusmääräyksistä riippumatta saa käyttää sellaista oikeutta, joka ennen rauhoitusmääräysten voimaantuloa perustettuna rasitteena, vuokraoikeutena tai muuna vastaavana oikeutena kohdistuu luonnonsuojelualueeseen. Puolustusvoimien toiminta ja sen kehittäminen alueella on sallittu rauhoitusmääräyksien estämättä.

Rauhoitussäännöistä poikkeaminen (Luonnonsuojelulaki 54 § 1 mom.)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa yksityistä luonnonsuojelualueita koskevista rauhoitusmääräyksistä, jos poikkeaminen ei vaaranna alueen perustamistarkoitusta ja on tarpeen alueen hoidon, käytön tai olemassa

olevien yhdyskuntateknisten rakenteiden tai niihin liittyvien laitteiden kunnostamisen taikka tutkimuksen kannalta.

Päätöksen perustelut

Suojelun kohteena olevan alueen kuvaus

Vattajaniemen laaja hiekkaranta-alue kuuluu Pohjanlahden laajimpiin yhtenäisiin lentohiekka-alueisiin. Alueeseen kuuluvat pohjoisessa Vattajaniemen edustavimmat ja arvokkaimmat dyynimuodostumat. Eteläinen alue on varsinkin linnustollisesti arvokasta. Kohteella esiintyy myös suolamaalaikkuja, joilla kasvaa erittäin uhanalainen suolayrtti. Alue liittyy liuskesuojavyöhykkeeseen, jonka liuskeisuuden suunta vaikuttaa rannikon suurmuotoihin synnyttäen itse Vattajaniemen. Kallioperä on kuitenkin paksun jäätikköjoen kerrostaman hiekkamassan peitossa. Rantavoimat ovat tasoittaneet ja levittäneet entisen harjuaineksen, jota tuuli on muovannut erittäin edustaviksi dyyneiksi. Vattajaniemen edustalla avautuu avomeri, joten rantaan kohdistuu voimakas tyrskyn vaikutus. Rantavoimien aiheuttamat muodostumat ovat alueella hyvin kehittyneitä. Nopea maankohoaminen paljastaa uutta maata ja rantavyöhyke on jatkuvasti muutostilassa. Niemimaasijainnin ansiosta alueen veden laatu on hyvä, vaikka Vattajaniemen tyveen laskevat joet tuovat mukanaan ravinnepitoisia vesiä.

Luonnonsuojelualueen perustamisen edellytykset

Luonnonsuojelulain (9/2023) 47 §:n 2 mom. mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi ilman maanomistajan hakemusta tai suostumusta päätöksellään perustaa luonnonsuojelualueeksi sellaisen yksityisen alueen, joka sisältyy valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan tai jonka suojelu on valtioneuvoston Natura 2000 -verkoston toteuttamista koskevan periaatepäätöksen mukaan toteutettava tässä laissa säädetysti.

Valtioneuvoston valtakunnallisesta rantojensuojeluohjelmasta 20.12.1990 tekemän periaatepäätöksen mukaan rantojensuojeluohjelman alueet ovat arvokkainta meri- ja järviluontoamme. Ohjelmaan kuuluvat alueet ovat valtakunnallisesti arvokkaita ja täyttävät luonnonsuojeluarvoltaan luonnonsuojelulain vaatimukset edustaen monipuolisesti suomalaisen rantaluonnon eri tyyppejä. Ohjelman tarkoituksena on säilyttää nämä alueet luonnonmukaisina ja rakentamattomina.

Natura 2000 -alueen (FI1000017) tietolomakkeen mukaan Vattajanniemellä esiintyy erittäin edustava sarja erilaisia luontodirektiivin mukaisia dyyniluontotyyppejä. Alueen eteläinen osa on linnustollisesti arvokasta. Alue on myös merkittävä tutkimuskohde, jossa voidaan tutkia nopean maankohoamisen, rantavoimien ja tuulieroosion aiheuttamaa kehitystä. Lisäksi tietolomakkeessa todetaan muun ohella, että alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tilan säilyminen turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys. Alueen toteuttaminen on määrätty tietolomakkeessa siten, että maa-alueiden ja pohjoisella osa-alueella olevan valtion vesialueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain nojalla ja muiden vesialueiden suojelu vesilain

ja ympäristönsuojelulain nojalla. Alueen suojele ei rajoita puolustusvoimien toimintaa ja sen kehittämistä.

VELMUssa (vedenalaisen meriluonnon karttapalvelu) esitettyjen mallinnusten mukaan suojeltavan alueen eteläisimmässä osassa esiintyy luontodirektiivin luontotyyppiä Laajat matalat lahdet (1160). Koko alueella esiintyy luonnonsuojelulain (64 §) luontotyyppiä hiekkarannat, joka jatkuu vedenalaisena merialueella rannan edustalla. VELMU karttapalvelussa esitettyjen mallinnusten mukaan koko alueella saattaa esiintyä myös luonnonsuojelulain mukaisia suojaisia näkinpartaispohjia. Lisäksi maankohoamisen myötä alueella rantaviiva tulee siirtymään, paljastaen veden alta uutta hiekkarantaa.

Asiassa saadut vastineet

Jakokunta on jättänyt asiassa vastineen 28.3.2025. Vastineessa vaaditaan nyt rauhoitettavaan alueeseen rajautuvien valtion maiden rauhoittamista samoilla ehdoilla. ELY-keskus toteaa, että tällä päätöksellä voidaan ratkaista ainoastaan yksityisten omistamien maiden rauhoittaminen. Valtion maiden osalta asiasta päätetään erikseen toimivaltaisessa viranomaisessa.

Vastineessa vaaditaan ratkaisemaan puolustusvoimien ampumatoiminnan järjestäminen. ELY-keskus toteaa, että luonnonsuojelulain 55 §:n 3 mom. mukaan tässä laissa säädetystä poiketen saa käyttää sellaista oikeutta, joka ennen rauhoitusmääräysten voimaantuloa perustettuna rasitteena, vuokraoikeutena tai muuna vastaavana oikeutena kohdistuu luonnonsuojelualueeseen. Selkeyden vuoksi tämä oikeus on kirjattu myös rauhoitusmääräyksiin.

Vastineessa vaaditaan selkeyttämään päätöksessä sitä, mitkä seikat uhkaavat aluetta ja minkä vuoksi alue tulee nyt rauhoittaa. ELY-keskus toteaa, että alueen rauhoittaminen perustuu luonnonsuojeluohjelmaan ja Natura 2000 -verkoston toteuttamiseen. Alue on määrätty suojeltavaksi luonnonsuojelulain nojalla. Luonnonsuojelulailla suojeltavaksi määrätty alue toteutetaan perustamalla yksityinen luonnonsuojelualue.

Vastineessa todetaan, että ELY-keskuksen tarjoama rahallinen korvaus on riittämätön. Tältä osin ELY-keskus toteaa, että korvauksen määrä on mahdollista saattaa maanmittauslaitoksen tutkittavaksi, jos korvauksesta ei päästä sopuun.

Yhteisalueen kanssa kuulemisajan aikana sähköpostitse ja puhelimella käytyjen keskustelujen yhteydessä on vaadittu, että rauhoitusmääräyksissä tulisi huomioida myös alueella kalastaminen. Rauhoituspäätöksellä ei voida rajoittaa kalastuslaissa säädettyä kalastusoikeutta. Rauhoitusmääräystä 7. on muutettu selkeyden vuoksi kuulemiskirjeessä olevaan ehdotukseen siten, että myös kalastus on sallittu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Puolustusvoimat on jättänyt asiassa vastineen 28.3.2025. Vastineen mukaan luonnonsuojelualueen määräykset eivät saa rajoittaa puolustusvoimien toimintaa alueella. Vastineessa esitetään, että tämä kirjattaisiin

rauhoitusmääräyksiin. ELY-keskus toteaa, että puolustusvoimilla on luonnonsuojelulain 55.3 §:n mukainen oikeus käyttää aluetta rauhoitusmääräysten estämättä. Selkeyden vuoksi tämä oikeus voidaan kirjata myös rauhoitusmääräykseen 19.

Oikeudellinen arvio

Nyt rauhoitettavaksi tuleva alue kuuluu sekä rantojensuojeluohjelmaan, että Natura 2000 -verkostoon. ELY-keskus on neuvotellut alueen vapaaehtoisesta rauhoittamisesta useasti. Viimeisin tarjous on tehty 2.11.2023. Lisäksi tarjouksen on voinut hyväksyä myös rauhoituspäätöstä valmistelevan kuulemiskirjeen yhteydessä. Rauhoituksesta taikka mahdollisista korvauksista ei olla päästy sopimukseen, joten ELY-keskus katsoo, että kiinteistö täyttää luonnonsuojelulaissa säädetyt edellytykset yksityisen luonnonsuojelualueen perustamiseksi ilman maanomistajan suostumusta.

Rauhoidusmääräykset eivät saa rajoittaa kiinteistön käyttöä enempää kuin aluetta koskevasta suojeluohjelmasta johtuu, jollei maanomistaja ole muuhun suostunut. ELY-keskus katsoo, että rauhoidusmääräykset ovat tarpeellisia alueen luonnonarvojen suojelemiseksi, joiden vuoksi alue on osoitettu sekä luonnonsuojeluohjelmaan, että Natura 2000-verkostoon.

KORVAUS

Luonnonsuojelulain 111 §:n 1 mom. 3 kohdan mukaan valtio on velvollinen korvaamaan kiinteistön omistajalle tai erityisen oikeuden haltijalle merkityksellisen haitan, joka aiheutuu 47 §:n 2 momentin nojalla perustetun luonnonsuojelualueen rauhoidussäännöksistä. Toimitusta korvauksen määrittämiseksi haetaan maanmittauslaitokselta.

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Luonnonsuojelulaki 43 § 2 mom., 47 § 2 mom., 53 § 2 mom., 54 § 1 mom., 59 § 2 ja 5 mom.

MUUTOKSEN- HAKU

Tähän päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

LISÄTIEDOT

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa juristi Teemu Mäkelä, puh. +358 295 027 056 ja luonnonsuojelun toteuttamisryhmän päällikkö, ylitarkastaja Vesa-Pekka Simula, puh. 0295 027 935 tai sähköposti etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi

ALLEKIRJOITUS

Asian on esitellyt juristi Teemu Mäkelä ja ratkaissut luonnonsuojeluyksikön päällikkö Leena Rinkineva-Kantola. Tieto hyväksymisestä on asiakirjan viimeisellä sivulla.

JAKELU

Päätös

Maanomistajalle saantitodistuksen

Jäljennös

Kokkolan kaupunki, sähköisesti

Suomen metsäkeskus, sähköisesti

Keski-Pohjanmaan Luonto ry, sähköisesti

Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjanmaan piiri ry., sähköisesti

Ympäristöministeriö, sähköisesti

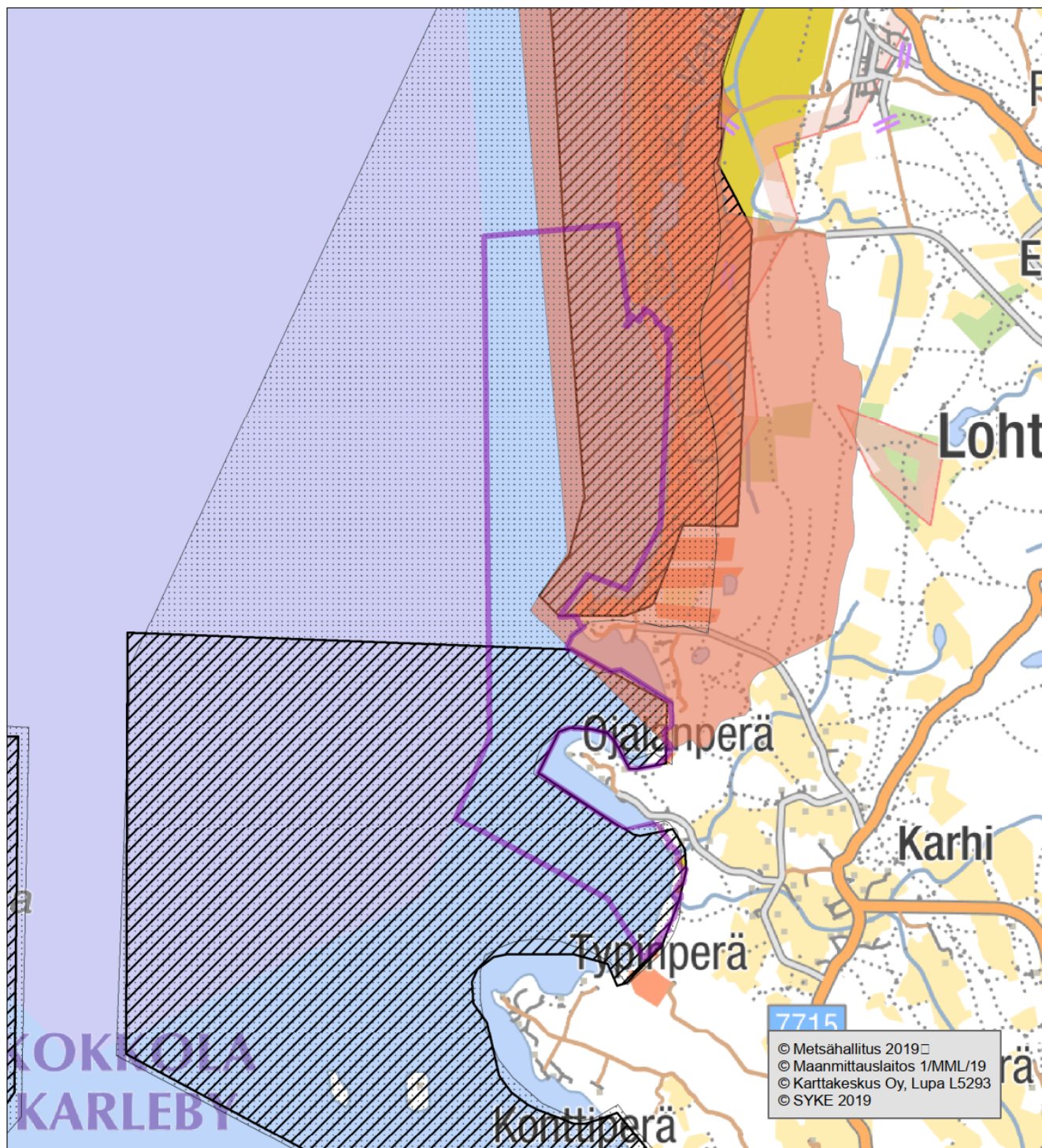
Metsähallitus, Kirjaamo, sähköisesti

Maanmittauslaitos, sähköisesti

Puolustusvoimat, sähköisesti

Yleistiedoksianto

Kokkola (272)

1:50 000

Luonnonsuojelualue
272-431-876-1 Vesialue

Natura-alueet

Harjajensuojeluohjelma

Rantojensuojeluohjelma

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Tämä asiakirja EPOELY/3097/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument EPOELY/3097/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Rinkineva-Kantola Leena 13.06.2025 13:23

Esittelijä Mäkelä Teemu 13.06.2025 12:25

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeudelle.

Valitusaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaa laskettaessa tiedoksisaantipäivää ei oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Milloin päätös on lähetetty postitse saantitodistusta vaatimatta, päätös katsotaan tiedoksisaaduksi seitsemäntenä päivänä päätökseen merkitystä postinjättöpäivästä, ellei muuta näytetä. Milloin päätös on lähetetty sähköisenä viestinä vastaanottajan suostumuksella, se katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Jos kyseessä on yleistiedoksianto tai julkinen kuulutus, tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä ilmoituksen/kuulutuksen julkaisemisesta.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot;
- se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite);
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös);
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset);
- vaatimusten perustelut; ja
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valitukseen valtakirja. Jollei hallintotuomioistuimella toisin määrää, valtakirjaa ei tarvitse esittää, jos: 1) päämies on antanut valtuutuksen suullisesti tuomioistuimessa; 2) asiamies on toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa hallintomenettelyssä tai tuomioistuimessa; 3) valtuutettu on asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saaneista

oikeudenkäyntiavustajista annetussa laissa tarkoitettu luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa Vaasan hallinto-oikeudelle. Valitus liitteineen voidaan toimittaa perille henkilökohtaisesti tai asiamiestä käyttäen, postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Valituksen voi tehdä Vaasan hallinto-oikeuteen myös hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköisessä asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopio, sähköposti, sähköinen asiointipalvelu) toimitettavan valituksen tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä viraston vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Valituksen tekemisestä säädetään lisäksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003). Valituksen ja liitteiden lähettäminen postitse, sähköisesti tai lähetin välityksellä tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla. Suljetussa laitoksessa oleva voi antaa valituskirjelmän valitusajan kuluessa myös sille henkilölle, joka on määrätty tätä tehtävää laitoksessa hoitamaan, tai laitoksen johtajalle ja tämän on toimitettava valitus viipymättä toimivaltaiselle tuomioistuimelle tai viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinmaksulain 2 §:ssä säädettyjen maksujen tarkistamisesta annetun oikeusministeriön asetuksen (1020/2024) 1 §:n mukainen maksu on tällä hetkellä 310 euroa.

Linkki tuomioistuinmaksulakiin: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Ajantasaista tietoa oikeudenkäyntimaksuista löytyy täältä:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/fi/index/asiointijajulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksuthallinto-oikeudessa.html>

Vaasan hallinto-oikeus

Asiointi ensisijaisesti sähköisen asiointilinkin kautta: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, Vaasa, 4. krs

Postiosoite: PL 204, 65101 Vaasa

Puhelin: Kirjaamo 0295 642 780

Puhelinvaihe: 0295 642 611

Faksi: 0295 642 760

Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: ma-pe klo 8.00–16.15